

References (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] Antonyuk, N. A., Savchuk, S. V. Professional training of the future primary school teacher for end-to-end educational activities. Academic studies. Series "pedagogy", 2021. (2), 19-25.
- [2] Babakina O. O., Tolmachova I. M. Improving the training of future primary school teachers for innovative professional activity in the conditions of general secondary education reform. Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, V (52), 113, 2017. 19-22
- [3] Hotsulyak K. Pedagogical conditions of teacher training in the postgraduate education system for differentiated education of younger schoolchildren. Horizons No. 2(47), 2018. 47-49.
- [4] Zorochkina T., Vovkochyn L., Balika L., Content of professional training of primary school teachers in higher education institutions of Ukraine. Pedagogy - Education. Science and Education, 2018, 2. 167-173
- [5] Karapuzova N. Innovative environment as a factor in the formation of professional competence of the future primary school teacher. Proceedings. Series: Pedagogy. 2009. 5. 44-49.
- [6] Kirilyshyn V. Competency approach in the development of professional and educational standards. Management of education. 2017. 9. P. 41-48.
- [7] Koval L., Petryk K. Pedagogy of partnership in the coordinates of modernization of professional training of future primary school teachers. New Inception, 1, 2022. 7-13.
- [8] Komar O.A. Preparation of future primary school teachers for the use of interactive technologies. Theoretical and methodological aspects. Monograph. Uman: RVC "Sofia", 2008. 332.
- [9] Kulakov R.S. Professional self-determination of the individual: criteria and indicators of its formation in early youth. Problems of modern psychology. Collection of scientific papers. To: Ivan Ohienko PSU, Institute of Psychology named after H.S. Kostyuk, APN of Ukraine. 2010. 8. 555-565
- [10] Kuchai O. The use of multimedia technologies in the training of primary school teachers: a study guide. Cherkasy: Yu. A. Chabanenko publisher, 2015. 52.
- [11] Linnik O. O. The system of training a future teacher for subject-subject interaction with elementary school students: diss. ... Dr. Ped. Sciences: 13.00.04. Starobilsk, 2016. 519.
- [12] Nychkalo N., Luk'yanova L., Khomych L. Professional teacher training: Ukrainian realities, foreign experience: scientific analyst. add. / National Acad. ped. of Sciences of Ukraine, Institute of Pedagogy education and adult education named after Ivan Zyazyun National Academy of Sciences of Ukraine; Under the editorship V. Kremenya. Kyiv: "Yurka Lyubchenko" Ltd. 2021. 54.
- [13] Ohienko O.I. Formation of readiness for innovative activity as an important component of professional training of the future teacher. Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies. 2013. 7 (33). 154-162.
- [14] Olefirenko N. V. Modernization of modern primary school teacher training in conditions of informatization of education. Scientific notes of the Nizhyn State University named after Mykola Gogol. Ser. : Psychological and pedagogical sciences. 2013. 3. 144-148
- [15] O. Popadych. Organization of management activities as a means of pedagogical and legal training of future primary school teachers. Modern information technologies and innovative teaching methods in training specialists: methodology, theory, experience, problems, 2021. 71-79.
- [16] L. I. Khimchuk Didactic problems of training future primary school teachers to use computer game technologies in their professional activities. Bulletin of the Cherkasy National University named after Bohdan Khmelnytskyi. Series: "Pedagogical Sciences", 2020. 3. 150-158.
- [17] Khomych L.O. Professionally - pedagogical training of primary school teachers. K.: Magister - S, 1998. 200.

УДК 378.091.33:37.015.31

DOI: 10.31652/2412-1142-2023-67-74-87

Бондар Юлія Володимирівна

доктор філософії (PhD) асистент кафедри початкової освіти,

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського,

м. Вінниця, Україна,

ORCID ID: 0000-0003-4184-5424

yuliya.bondar.94@gmail.com

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ЗАСОБАМИ ПРОЄКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Анотація. У статті висвітлено особливості розвитку креативності майбутніх педагогів засобами проєктної технології, оскільки постає нагальна необхідність у формуванні творчої особистості вихователя, вчителя початкової школи, здатної успішно та інноваційно здійснювати освітню діяльність. Встановлено, що саме від якісної фахової підготовки здобувачів вищої освіти у вищому

педагогічному навчальному закладі, залежить творчий, всебічний, гармонійний розвиток дитини. Метою наукової роботи визначено теоретичне обґрунтування особливостей розвитку креативності майбутніх педагогів засобами проектної технології. Зокрема, у статті розкрито сутність поняття «креативність», виокремлено основні ознаки педагогічної креативності. Запропоновано трактування терміну «проектна технологія». Визначено вплив проектної технології на професійну підготовку педагогів та окреслено мету її застосування. Охарактеризовано основні види проектів (пригодницькі, творчі, дослідницькі, інформаційні, практико-орієнтовані), які доцільно використовувати в освітньому процесі з метою розвитку креативної особистості педагога. Зазначено етапи, яких необхідно дотримуватися студентам під час роботи над проектом: підготовчий; прогнозування результатів; розподіл роботи; збір матеріалу; узагальнення результатів; презентація проекту. Запропоновано приклади творчих проектів з навчальних курсів: «Історія педагогіки», «Робота з обдарованими дітьми в розвивальному просторі закладу освіти». Одним із різновидів методу проектів визначено лепбук – інтерактивну папку, створення якої передбачає дотримання всіх етапів проектування. Визначено вимоги ефективної організації проектного навчання студентів. Результати дослідження свідчать про необхідність удосконалення освітнього процесу у вищому педагогічному навчальному закладі, за допомогою використання проектної технології, яка сприятиме розвитку креативності та творчості майбутніх педагогів.

Ключові слова: креативність; проектна технологія; майбутній педагог; фахова підготовка; педагогічна творчість.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. Сучасному суспільству необхідний креативний, творчий педагог, який здатний успішно здійснювати інноваційну освітню діяльність, обираючи нестандартні форми організації освітньо-виховного процесу, сучасні технології, методи та прийоми роботи. Зокрема, в Законі України «Про освіту» зазначається, що «метою вищої освіти є здобуття особою високого рівня наукових, творчих, мистецьких, професійних компетентностей, необхідних для діяльності за певною спеціальністю чи в певній галузі знань» [1]. Важливою загальною компетентністю, якою має оволодіти майбутній педагог є здатність до генерування нових ідей, визначення проблем та пошук шляхів їх вирішення, ініціативність та підприємливість [2, с. 6]. Тому вагомого значення набуває якісна фахова підготовка майбутніх вихователів та вчителів початкової школи у вищому педагогічному навчальному закладі, адже саме від них залежить творчий, всебічний, гармонійний розвиток особистості дитини. З огляду на це, вважаємо, що, з метою розвитку креативності, здобувачам вищої освіти необхідно надавати можливість максимально проявити свою активність та ініціативність під час різних форм навчання (лекційний, семінарських, практичних, лабораторних занять, самостійної роботи, практики). На нашу думку, використання інноваційних технологій в освітньому процесі здатне зробити його динамічним, продуктивним, цікавим та творчим.

Серед таких технологій пріоритетного значення надаємо проектній, яка сприяє розвитку гнучкого, критичного мислення; вміння аналізувати, синтезувати інформацію; застосовувати отримані знання в практичній діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукової літератури свідчить, що дослідженням проблеми педагогічної творчості, креативності займалися Є. Барбіна, О. Вознюк, О. Дубасенюк, С. Дубяга, Л. Кондрашова, О. Куцевол, І. Проценко, С. Сисоєва та інші. Зокрема, Є. Барбіна досліджувала концептуальні основи формування педагогічної майстерності в системі неперервної педагогічної освіти [3]; О. Вознюк зосереджував свою увагу на синергетичній парадигмі креативної педагогіки [4]; О. Дубасенюк вивчала наукові засади креативної професійної освіти майбутнього вчителя [5]; особливості формування професійно-творчих умінь майбутніх викладачів у процесі їх діалогової евристичної взаємодії розкиваються в наукових працях І. Проценко [6]; теоретико-методичні основи розвитку креативності майбутніх учителів літератури знайшли відображення в працях О. Куцевол [7]; основи педагогічної творчості, соціальні, психологічні та педагогічні підходи до визначення творчої особистості стали об'єктом досліджень С. Сисоєвої [8; 9].

Особливості проектно-технологічного підходу, використання проектної технології у фаховій підготовці педагога розглядали в своїх наукових напрацюваннях А. Власенко, І. Єгорова, О. Саган, Т. Сілакова, Н. Стаднік та інші науковці.

Разом із тим, спеціальні дослідження, які стосуються розвитку креативності майбутніх вихователів, учителів початкової школи саме засобами проектної технології потребують детальнішого аналізу та вивчення, що дасть змогу оптимізувати наявні підходи до організації освітнього процесу у вищому педагогічному навчальному закладі.

Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні особливостей розвитку креативності майбутніх педагогів засобами проектної технології.

2. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Майбутній педагог має бути творчою, креативною особистістю, здатною критично мислити, вирішувати нестандартні завдання, гнучко реагувати на сучасні запити суспільства, зміни, які відбуваються в освітньому просторі та активно й творчо діяти. З огляду на це, вищий педагогічний навчальний заклад має сприяти розвитку професійно-творчої компетентності майбутніх фахівців.

Креативність, на переконання О. Куцевол, є необхідною умовою самореалізації особистості. Під поняттям «креативність» науковця розуміє «сукупність якостей особистості, які визначають її готовність до творчості в будь-якій сфері людської діяльності; здатність продукувати нестандартні ідеї» [7, с. 15]. Ми ж трактуємо дане поняття як здібність людини до творчості, яка виявляється в оригінальності особистості та її неповторності. Тобто це особистісна характеристика, на якій ґрунтується творчість [10, с. 34].

Ознаками педагогічної креативності є такі:

- розвинені логічні та інтелектуальні здібності (вміння аналізувати, синтезувати, абстрагувати, порівнювати, виокремлювати головне, пояснювати, обґрунтовувати тощо);
- розвинута уява, творча фантазія;
- високий рівень моральної і соціальної свідомості;
- проблемне бачення та пошуково-перетворюючий стиль мислення;
- специфічні мотиви (творчий інтерес, захопленість творчим процесом, прагнення реалізувати своє «Я»; бажання бути визнаним; прагнення досягти успіху в педагогічній праці);
- високий рівень культури;
- розвинуті комунікативні здібності;
- здатність до самоуправління;
- специфічні особистісні якості (сміливість, ентузіазм, цілеспрямованість, наполегливість, допитливість, готовність до ризику, любов до дітей) [8, с. 99].

Вважаємо, що у формуванні та розвитку креативної особистості майбутнього педагога ефективним є використання проектної технології, адже процес проектування – це творча, інноваційна, дослідницько-пошукова діяльність, спрямована на застосування знань на практиці. У розумінні Т. Сілакової, сутність проектної технології полягає у «функціонуванні сукупності дидактичних засобів (змісту; творчих, дослідницько-пошукових методів; прийомів), завдяки чому освітньо-виховний процес відповідає структурно-організаційним вимогам навчального проектування» [11]. Зауважимо, що етапами проектування є моделювання, прогнозування та аналітичне оцінювання [12, с. 235].

Погоджуємося з Т. Сілаковою, в тому, що завдяки використанню проектної технології, в здобувачів вищої освіти з'являється інтерес до дослідження певних проблем, оскільки отримані знання вони застосовують у практичній діяльності. Варто наголосити на завданнях проектної технології, серед яких основними є такі:

- розвиток умінь самостійно здобувати знання, завдяки розв'язанню пізнавальних, практико-орієнтованих завдань;
- формування комунікативних навичок;

– удосконалення здатності використовувати дослідницькі прийоми (пошук інформації, аналіз різних точок зору, продукування нестандартних ідей, висунення гіпотез, вміння робити висновки);

– розвиток дивергентного та проєктного мислення [11].

Погоджуємося з Н. Голуб, Л. Проценко в тому, що проєктна технологія дає можливість студентам знайти творчий підхід до розв'язання завдань навчального характеру, розвинути креативне мислення, а в майбутньому бути ініціативними педагогами [13, с. 137]. Наголосимо, що саме проєктна діяльність найкращим чином сприяє засвоєнню знань, формуванню вмінь і навичок самостійного розв'язання навчальних завдань під час конструювання, планування та виконання щоразу складніших завдань, що й сприяє розвитку самостійної творчої діяльності та формуванню творчої особистості. Завдяки даній діяльності активізуються механізми саморозвитку, самовдосконалення, самореалізації, що й розвиває креативну індивідуальність здобувачів вищої освіти [14].

Метою застосування проєктної технології у фаховій підготовці майбутніх педагогів є насамперед творчий, оригінальний, самобутній, самостійно розроблений навчальний продукт, який характеризується суб'єктивною або об'єктивною новизною [15, с. 189].

Задля розвитку творчої особистості майбутнього вихователя, вчителя початкової школи радимо використовувати, під час освітнього процесу, пригодницькі, творчі, дослідницькі, ігрові, інформаційні, практико-орієнтовані проєкти, які передбачають парну або групову співпрацю. Охарактеризуємо детальніше деякі з них.

Зокрема, дослідницькі проєкти найкращим чином відображають зміст дослідження. Структура відповідає науковому дослідженню, адже включає мету, цілі, актуальність дослідження, використання методів дослідження, обробку та інтерпретацію отриманих результатів [16, с. 377]. Дослідницькі проєкти передбачають висування гіпотези, її перевірку, аналіз та обговорення, оформлення та представлення результатів [15, с. 190]. Основна діяльність – дослідницька. Кінцевим творчим продуктом може бути наукова робота (стаття, тези, реферат, доповідь на науково-практичній конференції, дипломна робота), есе, вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду тощо [17].

Інформаційні проєкти націлені на збір, аналіз, обробку, систематизацію, узагальнення інформації про певний об'єкт та представлення результатів пошукової діяльності [15, с. 190]. Джерелами інформації, як зауважує В. Молчанова, можуть бути самостійно розроблені тести, анкети, опитувальники. Основною діяльністю виступає пошукова, а творчим продуктом – публікація, відеофільм тощо [17].

Творчі проєкти передбачають самостійну колективну творчість. Провідною діяльністю є творча. Особлива увага в проєктах даного виду приділяється оформленню результатів, що полягають в розробці плану чи сценарію учасників проєкту. Творчим продуктом може бути відеофільм, сценарій, твір тощо [16, с. 377].

Вагомого значення для професійної підготовки майбутніх педагогів набувають практико-орієнтовані проєкти. Поділяємо думку В. Молчанової в тому, що дані проєкти найкращим чином сприяють розвитку професійної компетентності, зокрема, кращому засвоєнню навчальних курсів, розробці та застосуванню методів, прийомів, засобів навчально-виховної діяльності. Науковиця наголошує на необхідності ретельного структурування інформації, розробці сценарію діяльності учасників та визначенні їхніх функцій, проміжних та кінцевих результатів проєктної роботи. До таких проєктів належать: методичні рекомендації, методичні посібники, збірники ситуаційних педагогічних завдань, відеофільми тощо [17].

Сутність ігрових проєктів полягає в самостійній колективній творчості у формі ділової гри [16, с. 377].

Варто наголосити, що студентам перших та других курсів доцільно пропонувати творчі, практико-орієнтовані та ігрові проєкти, тоді як здобувачам старших курсів – дослідницькі. Нам імпонують рекомендації З. Шацької, яка радить виконувати проєкти на

практичних заняттях або під час самостійної діяльності. Проект, який пропонується на семінарському занятті має бути легким для виконання. Складні ж проекти потребують декількох занять. Зокрема, на першій парі відбувається введення в проектну діяльність. Студенти мають визначитися з актуальною, креативною темою; окреслити мету, завдання, цілі проектної діяльності; об'єднатися в групи та розподілити, між усіма учасниками, завдання; визначити необхідні джерела інформації. На наступній парі, під керівництвом викладача, учасники проектних груп обмінюються інформацією. Останні пари присвячуються презентації результатів та кінцевого творчого продукту. Під час самостійної роботи доречно пропонувати командні або індивідуальні проекти [16, с. 378–379].

Важливими для нашого дослідження є етапи, яких необхідно дотримуватися студентам під час роботи над проектом:

1. Підготовчий етап (вибір цікавої та актуальної теми, за ініціативою студентів, визначення мети, завдань, змісту роботи).
2. Прогнозування можливих результатів.
3. Розподіл роботи між учасниками проектної діяльності.
4. Збір та систематизація матеріалу.
5. Узагальнення результатів, формулювання висновків.
6. Презентація проекту [13, с. 137–138].

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

На факультеті дошкільної і початкової освіти імені Валентини Волошиної Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, під час вивчення різних навчальних дисциплін, ми активно залучали здобувачів вищої освіти до проектної діяльності, що давало можливість засвоювати не лише програмовий навчальний матеріал, а й той, що виходить за його межі задля розширення кругозору та формування креативної особистості вихователя та учителя початкової школи. Під час проектної роботи, студенти, користуючись різноманітними науково-методичними джерелами (словниками, підручниками, посібниками, статтями), аналізували, систематизували, узагальнювали інформацію та творчо осмислювали її.

Працюючи над проектами, ми мотивували та стимулювали студентів до даної діяльності, надавали необхідну інформацію для її виконання, допомагали знайти необхідні джерела, підтримували на всіх етапах роботи, координували проектну діяльність та встановлювали постійний зворотній зв'язок задля поступального виконання завдань та продуктивної, злагодженої співпраці.

Робота над проектами була організована наступним чином:

1 етап. Обрання проблеми, створення робочих груп – аналіз проекту, визначення зацікавлених учасників, формування робочих груп, окреслення теми та форм включення проекту в навчальну та позаурочну діяльність.

2 етап. Засвоєння здобувачами знань, формування практичних умінь та навичок, необхідних для виконання проекту – поповнення та розширення знань з проблеми дослідження під час лекційних, семінарських та практичних занять.

3 етап. Диференціювання здобувачів за їхніми інтересами та вподобаннями – розподіл завдань, відповідно до умінь студентів за конкретними напрямками роботи: організатори, дослідники, художники, референти, асистенти. Складання орієнтовного плану роботи.

4 етап. Творча діяльність студентів – спільне виконання доручень та, як результат роботи в проекті, створення групових творчих продуктів.

5 етап. Презентація проектів – виступ студентів та показ творчих робіт (презентацій, відеоматеріалів, буклетів, коміксів тощо).

6 етап. Аналіз діяльності – підведення підсумків проектної роботи, її аналіз та оцінювання, визначення позитивних результатів та аспектів, які потребують удосконалення, окреслення перспектив подальших творчих досліджень [18].

Варто зауважити, що проектну технологію ми використовували під час різних етапів освітньо-виховного процесу:

- як метод активізації та стимулювання дослідницької, творчо-пошукової роботи;
- на практичних, лабораторних, семінарських заняттях для засвоєння конкретної теми;
- після вивчення всього курсу;
- на підсумковому практичному чи лабораторному занятті;
- як метод самоосвіти [19, с. 371].

Вважаємо, що саме творчі, дослідницькі проекти дають можливість здобувачам втілити свої креативні задуми. Тому, в рамках вивчення курсу «Історія педагогіки», ми пропонували студентам спеціальності 013 Початкова освіта дані різновиди проєктів. Наведемо приклад плану проведення короткотривалого творчого дослідницько-пошукового проєкту на тему: «Зародження зарубіжної педагогічної думки в дохристиянський період». Ми об'єднали студентів у шість груп, кожна з яких готувала доповідь про одну з країн стародавнього світу: країна Шумерів, Стародавній Єгипет, Стародавній Китай, Спарта, Афіни, Стародавній Рим. У доповіді мали висвітлюватися наступні запитання:

- мета, завдання виховання;
- система шкіл;
- вимоги до педагога;
- праці видатних філософів;
- цитати з праць із коментарями;
- цікаві факти про систему освіти і виховання обраної країни;
- актуальність ідей на сучасному етапі розвитку освіти.

Кінцевим творчим продуктом була мультимедійна презентація системи навчання і виховання країн стародавнього світу. Захист проєкту відбувався у формі віртуальної подорожі країнами стародавнього світу. У ролі екскурсоводів виступали студенти з творчих груп [20]. Приклади презентації творчого проєкту, виконаного студентами, представлено на рис. 1.

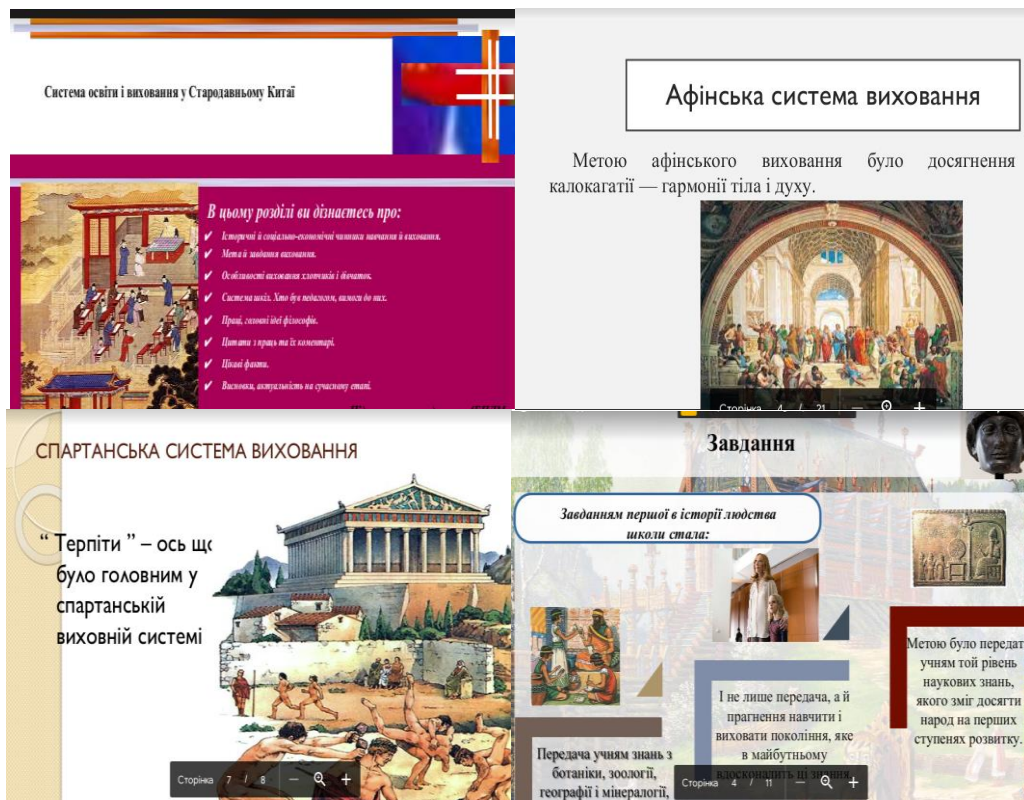

Рис. 1. Фрагменти творчого проєкту-презентації «Зародження зарубіжної педагогічної думки в дохристиянський період»

Підтримуємо В. Бобову в тому, що одним із різновидів методу проєктів є лепбук, оскільки його створення передбачає всі етапи проєктування:

- 1) цілепокладання (вибір теми);
- 2) розробка лепбука (складання плану);
- 3) виконання (практична частина);
- 4) підбиття підсумків [21, с. 335].

Інтерактивна папка належить до змішаного типу проєктів, оскільки активізує творчу, дослідницько-пошукову діяльність.

Погоджуємося з О. Аліксійчук, В. Федорчук у тому, що пропонувати виготовляти студентам лепбуки краще вдома, об'єднавшись у групи, як самостійну проєктну роботу та обирати часткову, а не загальну тему. Науковці рекомендують виготовляти інтерактивні папки з конкретної теми задля більш детального висвітлення кожного її питання, що буде значно результативнішим [19, с. 376]. З огляду на це, ми пропонували студентам, із навчальної дисципліни «Історія педагогіки», виготовляти лепбуки на наступні теми: «Педагогічна творчість А. Дістервега і його дидактичне вчення», «Розвиток проблеми сенсорного виховання в працях М. Монтесорі», «Р. Штайнер – засновник вальдорфської педагогіки», «Освітня діяльність і науково-педагогічна творчість Г. Сковороди», «Ідея народності виховання К. Ушинського», ««Педагогіка серця» В. Сухомлинського» тощо.

Зазначимо основні етапи створення лепбука:

1. Вибір теми, присвяченої конкретній події чи особі, що вивчається тощо.
2. Складання плану майбутнього лепбука, визначення рубрик.
3. Створення макету розміщення конвертів, рухомих деталей, пазлів, кишеньок, розгортки тощо.
4. Підготовка складових лепбука.
5. Поєднання основи та елементів лепбука [19, с. 376–377].

Приклади лепбуків, виготовлених студентами, представлено на рис. 2.

Рис. 2. Лепбуки здобувачів спеціальності 013 Початкова освіта з курсу «Історія педагогіки»

Ефективним є виконання проєктів і під час вивчення курсу «Робота з обдарованими дітьми в розвивальному просторі закладу освіти». Зокрема, ми дали завдання студентам спеціальності 012 Дошкільна освіта створити проєкт на тему: «Соціально-психологічні особливості дітей з різними видами обдарованості». Охарактеризуємо його детальніше:

- за провідною діяльністю – творчий, дослідницько-інформаційний;
- за кількістю учасників – груповий;
- за тривалістю виконання – короткостроковий (два практичних заняття);
- за характером контактів – внутрішній.

Мета та завдання проєкту: визначити різні підходи до виокремлення видів обдарованості; поглибити знання про види обдарованості; з'ясувати психологічні особливості дітей з різними видами обдарованості; встановити особливості розвитку особистості розумово обдарованої дитини; розвивати перцептивні здібності; формувати психологічну готовність до роботи з обдарованими дітьми.

Здобувачі мали об'єднатися в дев'ять мікрогруп, обрати один з видів обдарованості (загальна, інтелектуальна, академічна, соціальна, технічна, художня, спортивна, музична, педагогічна) та створити творчий проєкт-презентацію, яка мала мати наступну структуру:

1. Оригінальна назва проєкту (залежно від виду обдарованості, може бути вислів, прислів'я тощо) логотип.
2. Загальна наукова характеристика: визначення, особливості, психологічні концепції.
3. Історична довідка.
4. Ознаки виду обдарованості.
5. Стереотипи, пов'язані з розумінням такого виду обдарованості.
6. Вікові особливості прояву на різних етапах.
7. Методи діагностики.
8. Приклади прояву у видатних людей.
9. Приклади прояву в дітей молодшого шкільного віку.
10. Труднощі, особливості розвитку, асинхронність, амбівалентність особистостей з таким видом обдарованості.
11. Педагогічні ситуації, пов'язані з організацією роботи з дітьми з проявами конкретного виду обдарованості.
12. Мультфільми, кінофільми, відеоматеріали про людей з проявами такого виду обдарованості.
13. Асоціації, вислови, прислів'я тощо.
14. Педагогічна казка або комікс про дітей з проявами такого виду обдарованості.
15. Рекомендації педагогам та батькам щодо організації супроводу дітей з даним видом обдарованості.

Результат проєкту – створення відеоролика з використанням слайдів учасників різних підгруп, на яких висвітлюється інформація про кожен вид обдарованості. Творча робота презентувалася на практичному занятті-діловій грі «Парад обдарованості». Приклади фрагментів із відеоролика подано на рис. 3.

Майбутнім вихователям дошкільних навчальних закладів також був запропонований міні-проєкт на тему: «Генії й таланти: подвійна неординарність». За мету проєктної діяльності ми ставили: розширити та поглибити знання здобувачів про обдарованих дітей з особливостями психофізичного розвитку; вдосконалити навички дослідницько-пошукової діяльності про видатних людей та геніїв, у яких були особливості психофізичного розвитку; формувати вміння визначати параметри простору, сприятливого для задоволення особливих потреб; розвивати вміння й навички підготовки дискусії; набувати професійну компетентність майбутнього вихователя обдарованих дітей.

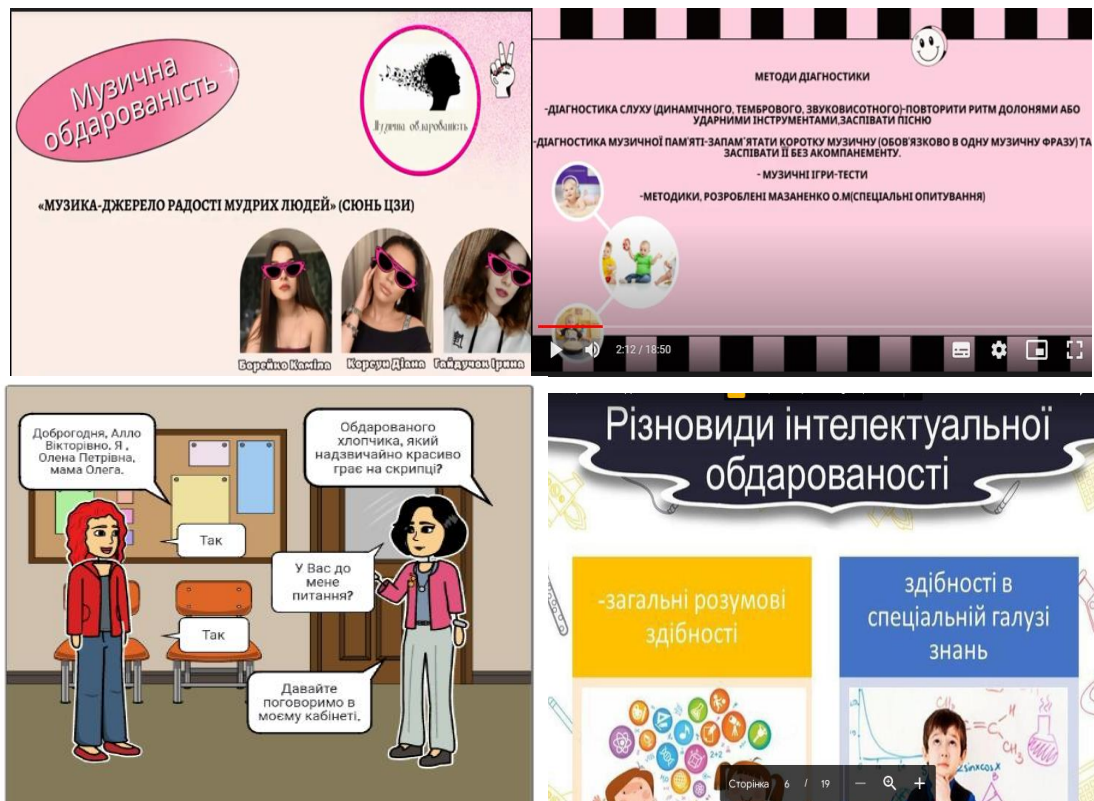

Рис. 3. Фрагменти відеоролика «Соціально-психологічні особливості дітей з різними видами обдарованості»

Студенти були об'єднані в шість творчих груп. Кожна група обирала одну з категорій «подвійно-особливих» дітей: діти-саванти, діти-аутисти, художньо обдаровані з особливостями психофізичного розвитку, обдаровані діти з синдромом Аспергера, обдаровані з особливостями функціонального розвитку (ДЦП), особливі потреби дітей з проявами різних видів обдарованості. Здобувачі вищої освіти добирали цікавий матеріал про причини виникнення розладів; клінічні прояви синдромів; особливості виховання дітей з подвійною неординарністю в сім'ї та школі; видатних людей, які є талановитими та мають певне захворювання; їхній життєвий шлях; причини успіху в професійній сфері; з'ясовували особливості їхнього психофізичного розвитку, організації розвиткової та корекційної роботи в закладі освіти. Кінцевим творчим продуктом мала бути презентація, відеоролик або буклет, в якому розкривається історія життя відомих обдарованих постатей (учених, художників, спортсменів, політиків), які мали особливості в психічному та фізичному розвитку [22; 23]. Приклади творчих робіт майбутніх вихователів представлено на рис. 4.

Важливими для нашого дослідження є вимоги ефективної організації проєктного навчання студентів, виокремлені Л. Лебедик, В. Стрельниковим, М. Стрельниковим:

- керованість і гнучкість освітньо-виховного процесу дає можливість проявити студентам творчість та креативність, а викладачам спонукати здобувачів до активної діяльності;
- взаєморозуміння та налагодження конструктивних взаємостосунків між усіма учасниками освітнього процесу передбачає створення позитивної та доброзичливої атмосфери, встановлення партнерських відносин;
- гетерогенність освітнього середовища – структурно складне освітнє середовище стимулює студентів до проявів активності та самостійності;
- автентичність дає можливість навчатися здобувачам, відповідно до їхніх індивідуальних та психологічних особливостей;
- авторитетність викладачів передбачає утвердження демократичного стилю управління, формування взаємин між викладачами та студентами на паритетних, суб'єкт-суб'єктних засадах;

- згуртованість та свідомість суб'єктів освітнього процесу виступає надзвичайно важливою передумовою особистісного розвитку учасників освітнього процесу;
- залучення всіх суб'єктів до управління освітнім процесом забезпечує емоційну та психологічну залученість усіх учасників до освітньо-виховного процесу, завдяки чому діяльність має розвиваючий характер [24, с. 221].

Рис. 4. Фрагменти презентацій студентів з міні-проєкту «Генії й таланти: подвійна неординарність»

4. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Отже, результати дослідження свідчать про необхідність використання у фаховій підготовці майбутніх вихователів та вчителів початкової школи проєктної технології, яка сприяє розвитку здатності до творчості, розширенню кругозору, формуванню дослідницьких умінь. Упровадження проєктної діяльності в освітній процес зробить його інноваційним, нестандартним, інтерактивним, високоякісним, адже стимулюватиме майбутніх педагогів до фантазування, саморозвитку, самоконтролю та даватиме можливість знайти оригінальні рішення в професійній діяльності.

Перспективи подальших розвідок вбачаємо у визначенні та обґрунтуванні ефективних педагогічних умов підготовки майбутніх учителів початкової школи до використання проєктної технології.

СПИСОК ВИКОРСИТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- [1] Про освіту : Закон України від 05 вер. 2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 28.01.2023).
- [2] Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» від 23 груд. 2020 р. № 2736. 2020, 45 с.
- [3] Барбіна Є. С. Концептуальні основи формування педагогічної майстерності у системі неперервної педагогічної освіти. Педагогічна творчість, майстерність, професіоналізм у системі підготовки освітянських кадрів: здобутки, пошуки, перспективи : монографія. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. С. 337–362.
- [4] Вознюк О. В. Синергетична парадигма креативної педагогіки. Педагогічна творчість, майстерність, професіоналізм у системі підготовки освітянських кадрів: здобутки, пошуки, перспективи : монографія. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. С. 3–22.

- [5] Дубасенюк О. А. Креативний підхід до професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів. Креативна педагогіка. 2011. № 4. С. 23–28.
- [6] Проценко І. І. Дидактична модель формування професійно-творчих умінь майбутніх викладачів у процесі їх діалогової евристичної взаємодії. Засоби навчальної та науково-дослідної роботи. 2011. Вип. 35. С. 131–140.
- [7] Куцевол О. М. Теоретико-методичні основи розвитку креативності майбутніх учителів літератури : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня докт. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2007. 51 с.
- [8] Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості : підручник. Київ : Міленіум, 2006, 344 с.
- [9] Сисоєва С. О. Соціальні, психологічні та педагогічні підходи до визначення творчої особистості. Концептуальні основи формування педагогічної майстерності у системі неперервної педагогічної освіти. Педагогічна творчість, майстерність, професіоналізм у системі підготовки освітянських кадрів: здобутки, пошуки, перспективи : монографія. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. С. 23–56.
- [10] Бондар Ю. В. Формування творчих умінь в учнів початкової школи з використанням інтерактивних технологій : дис. ... д. філос. н.: 013. Тернопіль, 2022. 542 с.
- [11] Сілакова Т. Т. Проектні технології підготовки студентів. Вісник національного авіаційного університету. Серія «Педагогіка і психологія». 2017. № 11. URL: <https://jrnل.nau.edu.ua/index.php/VisnikPP/article/view/12571> (дата звернення: 29.01.2023).
- [12] Слободяник О. В. Аналіз поняття «проект», «проектна технологія», «педагогічне проектування» у дослідженнях зарубіжних та вітчизняних науковців. Наукові записки. Серія «Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти». 2015. Вип. 7. С. 234–242.
- [13] Голуб Н. М., Проценко І. І. Роль методу проектів у фаховій підготовці майбутніх учителів української мови (до методики викладання у вищій школі). Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. 2012. № 7. С. 136–139.
- [14] Хайє Лян. Розвиток творчої індивідуальності студентів факультетів мистецтв засобами проектних технологій. Вісник національного авіаційного університету. Серія «Педагогіка і психологія». 2017. № 10. URL: file:///C:/Users/Admin/Downloads/alexi,%D0%9B%D1%8F%D0%BD_%D0%A5%D0%B0%D0%B9%D1%94.PDF.pdf (дата звернення: 01.02.2023).
- [15] Бреславська Г. Проектна технологія у професійній підготовці майбутніх учителів. Педагогічна освіта і наука в умовах класичного університету: традиції, проблеми, перспективи : зб. наук. пр. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2013. Т. 1. С. 188–193.
- [16] Шацька З. Я. Впровадження проектних технологій в діяльність ВНЗ: переваги та недоліки. Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія «Економічні науки». 2015. С. 374–383.
- [17] Молчанова В. В. Метод проектів у професійно-педагогічній підготовці майбутніх учителів початкової школи: теоретичне обґрунтування етапів та різновидів. 2017. URL: <http://ephseir.phdpu.edu.ua/bitstream/handle/89898989/1933/%d0%9c%d0%be%d0%bb%d1%87%d0%b0%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%b0%20%d0%92.%d0%92.%20%d1%81%d1%82%d0%b0%d1%82%d1%82%d1%8f%202016-17%d0%bd.%d1%80.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 01.02.2023).
- [18] Лекція «Педагогічне проектування». URL: <https://sites.google.com/site/enmtgeovdpu/navcalni-materiali/lekcie/lekcia-5-pedagogicne-proektuvanna?tmpl=%2Fsystem%2Fapp%2Ftemplates%2Fprint%2F&showPrintDialog=1> (дата звернення: 01.02.2023).
- [19] Федорчук В. В., Аліксійчук О. С. Проектні технології у підготовці майбутнього вчителя початкової школи. Педагогічна освіта: теорія і практика. 2021. Вип. 30. С. 367–383.
- [20] Демченко О. П. Практикум з історії педагогіки : навч.-метод. посіб. для викладачів історії педагогіки, на допомогу студентам педагогічних ВНЗ під час самостійного вивчення теоретичних основ, підготовки до семінарських і практичних занять. Київ : Видавничий дім «Слово, 2012. 323 с.
- [21] Бобова В. Використання технології «лепбук» в сучасній освітній практиці. Дошкільна і початкова освіта: реалії та перспективи : матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції для студентів, магістрантів та молодих науковців (28 квітня 2021 р.). Суми : ФОП Цьома С. П., 2021. С. 334–337.
- [22] Е. П. Демченко, Кепуле І. Формирование креативной компетентности будущих педагогов в контексте подготовки к работе с одаренными детьми. Молодий вчений. 2018. № 5.2.(57.2). С. 28–35.
- [23] Демченко О., Гавриленко Т., Коваль Т., Стахова І. Розвиток творчих здібностей студентів під час вивчення історії педагогіки у контексті підготовки до роботи з обдарованими дітьми. Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти. 2022. № 1(17). С. 36–52.
- [24] Лебедик Л. В., Стрельников В. Ю., Стрельников М. В. Сучасні технології навчання і методики викладання дисциплін : навч.-метод. посіб. для слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти. Полтава : АСМІ, 2020. 303 с.

DEVELOPMENT OF CREATIVITY OF FUTURE TEACHERS USING DESIGN TECHNOLOGIES

Bondar Yuliya Volodymyrivna

Doctor of Philosophy (PhD) assistant of the Department of Elementary Education,
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University,
Vinnytsia, Ukraine
ORCID ID 0000-0003-4184-5424
yuliya.bondar.94@gmail.com

Abstract. The article highlights the peculiarities of the development of creativity of future teachers by means of project technology, as there is an urgent need to form the creative personality of an educator, a primary school teacher, capable of successfully and innovatively carrying out educational activities. It has been established that the creative, comprehensive, harmonious development of a child depends on the high-quality professional training of students of higher education in a higher pedagogical educational institution. The purpose of the scientific work is the theoretical substantiation of the features of the development of creativity of future teachers by means of project technology. In particular, the article reveals the essence of the concept of «creativity», highlights the main features of pedagogical creativity. The interpretation of the term «project technology» is proposed. The impact of project technology on the professional training of teachers is determined and the purpose of its application is outlined. The main types of projects (adventure, creative, research, informational, practice-oriented) are characterized, which are expedient to use in the educational process in order to develop the creative personality of the teacher. The stages that must be followed by students while working on the project are specified: preparatory; prediction of results; distribution of work; collection of material; generalization of results; presentation of the project. Examples of creative projects from the educational courses: «History of pedagogy», «Working with gifted children in the developmental space of an educational institution» are offered. One of the varieties of the project method is defined as a lapbook - an interactive folder, the creation of which involves compliance with all stages of design. The requirements for the effective organization of project-based training of students have been determined. The results of the study indicate the need to improve the educational process in the higher pedagogical institution of education, with the help of the use of project technology, which will contribute to the development of creativity and creativity of future teachers.

Keywords: creativity; project technology; future teacher; professional training; pedagogical creativity.

References (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] Pro osvitu : Zakon Ukrainy [About education : Law of Ukraine] vid 05 ver. 2017 r. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (data zvernennia: 28.01.2023) [in Ukrainian].
- [2] Profesiyni standart za profesiiny «Vchytel pochatkovykh klasiv zakladu zahalnoi serednoi osvity», «Vchytel zakladu zahalnoi serednoi osvity», «Vchytel pochatkovoï osvity (z dyplomom molodshoho spetsialista)» [Professional standard for the professions «Teacher of primary classes of a general secondary education institution», «Teacher of a general secondary education institution», «Primary education teacher (with junior specialist diploma)»] vid 23 hrud. 2020 r. № 2736. 2020, 45 p. [in Ukrainian].
- [3] Barbina Ye. S. Kontseptualni osnovy formuvannia pedahohichnoi maïsternosti u systemi neperervnoi pedahohichnoi osvity [Conceptual foundations of the formation of pedagogical skills in the system of continuous pedagogical education]. Pedahohichna tvorchist, maïsternist, profesionalizm u systemi pidhotovky osvitiatskykh kadryv: zdobutky, poshuky, perspektyvy : monohrafiia. Kyiv : Vyd-vo NPU im. M. P. Drahomanova, 2015. P. 337–362 [in Ukrainian].
- [4] Vozniuk O. V. Synerhetychna paradyhma kreatyvnoi pedahohiky [Synergistic paradigm of creative pedagogy]. Pedahohichna tvorchist, maïsternist, profesionalizm u systemi pidhotovky osvitiatskykh kadryv: zdobutky, poshuky, perspektyvy : monohrafiia. Kyiv : Vyd-vo NPU im. M. P. Drahomanova, 2015. P. 3–22 [in Ukrainian].
- [5] Dubaseniuk O. A. Kreatyvnyi pidkhid do profesiino-pedahohichnoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv [A creative approach to the professional and pedagogical training of future teachers]. Kreatyvna pedahohika. 2011. № 4. P. 23–28 [in Ukrainian].
- [6] Protsenko I. I. Dydaktychna model formuvannia profesiino-tvorchykh umin maibutnikh vykladachiv u protsesi yikh dialohovoi evrystychnoi vzaïemodii [Didactic model of formation of professional and creative skills of future teachers in the process of their dialogical heuristic interaction]. Zasoby navchalnoi ta naukovo-doslidnoi roboty. 2011. Vyp. 35. P. 131–140 [in Ukrainian].
- [7] Kutsevol O. M. Teoretyko-metodychni osnovy rozvytku kreatyvnosti maibutnikh uchyteliv literatury [Theoretical and methodological foundations of creativity development of future teachers of literature] : avtoref. dys. na zdobuttia naukovoho stupenia dokt. ped. nauk : 13.00.02. Kyiv, 2007. 51 p. [in Ukrainian].

- [8] Sysoieva S. O. Osnovy pedahohichnoi tvorchosti [Basics of pedagogical creativity] : pidruchnyk. Kyiv : Milenium, 2006, 344 p. [in Ukrainian].
- [9] Sysoieva S. O. Sotsialni, psykholohichni ta pedahohichni pidkhody do vyznachennia tvorchoi osobystosti. Kontseptualni osnovy formuvannia pedahohichnoi maisternosti u systemi neperervnoi pedahohichnoi osvity [Social, psychological and pedagogical approaches to the definition of a creative personality. Conceptual foundations of the formation of pedagogical skills in the system of continuous pedagogical education]. Pedahohichna tvorchist, maisternist, profesionalizm u systemi pidhotovky osvitiianskykh kadrov: zdobutky, poshuky, perspektyvy : monohrafiia. Kyiv : Vyd-vo NPU im. M. P. Drahomanova, 2015. P. 23–56 [in Ukrainian].
- [10] Bondar Yu. V. Formuvannia tvorchykh umin v uchniv pochatkovoї shkoly z vykorystanniam interaktyvnykh tekhnolohii [Formation of creative skills in primary school students using interactive technologies] : dys. ... d. filos. n.: 013. Ternopil, 2022. 542 p. [in Ukrainian].
- [11] Silakova T. T. Proektni tekhnolohii pidhotovky studentiv [Design technologies of student training]. Visnyk natsionalnoho aviaitsiinoho universytetu. Seriiia «Pedahohika i psykholohiia». 2017. № 11. URL: <https://jrn1.nau.edu.ua/index.php/VisnikPP/article/view/12571> (data zvernennia: 29.01.2023). [in Ukrainian].
- [12] Slobodianyk O. V. Analiz poniattia «proekt», «proektna tekhnolohiia», «pedahohichne proektuvannia» u doslidzhenniakh zarubizhnykh ta vitchyznianskykh naukovtsiv [Analysis of the concept of «project», «project technology», «pedagogical design» in the research of foreign and domestic scientists.]. Naukovi zapysky. Seriiia «Problemy metodyky fizyko-matematychnoi i tekhnolohichnoi osvity». 2015. Vyp. 7. P. 234–242 [in Ukrainian].
- [13] Holub N. M., Protsenko L. I. Rol metodu proektiv u fakhovii pidhotovtsi maibutnykh uchyteliv ukrainskoi movy (do metodyky vykladannia u vyshchii shkoli) [The role of the project method in the professional training of future teachers of the Ukrainian language (to teaching methods in higher education)]. Naukovi zapysky Nizhynskoho derzhavnoho universytetu imeni Mykoly Hoholia. 2012. № 7. P. 136–139 [in Ukrainian].
- [14] Khaie Lian. Rozvytok tvorchoi indyvidualnosti studentiv fakultetiv mystetstv zasobamy proektnykh tekhnolohii [Development of creative individuality of students of art faculties by means of design technologies]. Visnyk natsionalnoho aviaitsiinoho universytetu. Seriiia «Pedahohika i psykholohiia». 2017. № 10. URL: file:///C:/Users/Admin/Downloads/alexi,%D0%9B%D1%8F%D0%BD_%D0%A5%D0%B0%D0%B9%D1%94.PDF.pdf (data zvernennia: 01.02.2023). [in Ukrainian].
- [15] Breslavska H. Proektna tekhnolohiia u profesiinii pidhotovtsi maibutnykh uchyteliv [Project technology in the professional training of future teachers]. Pedahohichna osvita i nauka v umovakh klasychnoho universytetu: tradytsii, problemy, perspektyvy : zb. nauk. pr. Lviv : LNU im.. Ivana Franka, 2013. T. 1. P. 188–193 [in Ukrainian].
- [16] Shatska Z. Ya. Vprovadzhennia proektnykh tekhnolohii v diialnist VNZ: perevahy ta nedoliky [Implementation of design technologies in higher education institutions: advantages and disadvantages]. Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu tekhnolohii ta dyzainu. Seriiia «Ekonomichni nauky». 2015. P. 374–383 [in Ukrainian].
- [17] Molchanova V. V. Metod proektiv u profesiino-pedahohichnii pidhotovtsi maibutnykh uchyteliv pochatkovoї shkoly: teoretychne obgruntuvannia etapiv ta riznovydiv [The method of projects in professional and pedagogical training of future primary school teachers: theoretical justification of stages and varieties]. 2017. URL: <http://ephshair.phdpu.edu.ua/bitstream/handle/8989898989/1933/%d0%9c%d0%be%d0%bb%d1%87%d0%b0%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%b0%20%d0%92.%d0%92.%20%d1%81%d1%82%d0%b0%d1%82%d1%82%d1%8f%202016-17%d0%bd.%d1%80..pdf?sequence=1&isAllowed=y> (data zvernennia: 01.02.2023). [in Ukrainian].
- [18] Lektsiia «Pedahohichne proektuvannia» [Lecture «Pedagogical design»]. URL: <https://sites.google.com/site/enmtgeovdpu/navcalni-materiali/lekciie/lekcia-5-pedagogicne-proektuvanna?tmpl=%2Fsystem%2Fapp%2Ftemplates%2Fprint%2F&showPrintDialog=1> (data zvernennia: 01.02.2023). [in Ukrainian].
- [19] Fedorchuk V. V., Aliksiichuk O. S. Proektni tekhnolohii u pidhotovtsi maibutnoho vchytelia pochatkovoї shkoly [Project technologies in the training of future primary school teachers]. Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka. 2021. Vyp. 30. P. 367–383 [in Ukrainian].
- [20] Demchenko O. P. Praktykum z istorii pedahohiky : navch.-metod. posib. dlia vykladachiv istorii pedahohiky, na dopomohu studentam pedahohichnykh VNZ pid chas samostiinoho vyvchennia teoretychnykh osnov, pidhotovky do seminar skykh i praktychnykh zaniat [Workshop on the history of pedagogy: teaching method. manual for teachers of the history of pedagogy, to help students of pedagogical universities during independent study of theoretical foundations, preparation for seminar and practical classes]. Kyiv : Vydavnychiy dim «Slovo», 2012. 323 p. [in Ukrainian].
- [21] Bobova V. Vykorystannia tekhnolohii «lapbuk» v suchasni osvitiinii praktytsi [Use of «lapbook» technology in modern educational practice]. Doshkilna i pochatkova osvita: realii ta perspektyvy : materialy IV Vseukrainskoi nauko-vo-praktychnoi konferentsii dlia studentiv, mahistrantiv ta molodykh naukovtsiv (28 kvitnia 2021 r.). Sumy : FOP Tsoma S. P., 2021. P. 334–337 [in Ukrainian].

- [22] E. P. Demchenko, Kepule Y. Formyrovanye kreatyvnoi kompetentnosti budushchykh pedahohov v kontekste pidhotovky k rabote s odarennyymi detmy [Formation of creative competence of future teachers in the context of preparation for work with gifted children]. *Molodyi vchenyi*. 2018. № 5.2.(57.2). P. 28–35 [in Ukrainian].
- [23] Demchenko O., Havrylenko T., Koval T., Stakhova I. Rozvytok tvorchykh zdibnostei studentiv pid chas vyvchennia istorii pedahohiky u konteksti pidhotovky do roboty z obdarovanyimi ditmy [Development of creative abilities of students during the study of the history of pedagogy in the context of preparation for work with gifted children]. *Profesionalizm pedahoha: teoretychni y metodychni aspekty*. 2022. № 1(17). P. 36–52 [in Ukrainian].
- [24] Lebedyk L. V., Strelnikov V. Yu., Strelnikov M. V. Suchasni tekhnolohii navchannia i metodyky vykladannia dystsyplin [Modern learning technologies and methods of teaching disciplines] : navch.-metod. posib. dlia slukhachiv kursiv pidvyshchennia kvalifikatsii pedahohichnykh pratsivnykiv zakladiv serednoi, profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi), fakhovoi peredvyshchoi ta vyshchoi osvity. Poltava : ASMI, 2020. 303 p. [in Ukrainian].

УДК 378. 015. 17. 2-42

DOI: 10.31652/2412-1142-2023-67-87-95

Комарівська Надія Олегівна

кандидат філологічних наук, доцент кафедри початкової освіти,
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського,
м. Вінниця, Україна
ORCID ID 0000-0002-9538-4048
n.komarivska@gmail.com

Колеснік Катерина Анатоліївна

доктор філософії, старший викладач кафедри дошкільної освіти,
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського,
м. Вінниця, Україна
ORCID ID 0000-0001-8928-4377
katrinkolesnik1@gmail.com

Казьмірчук Наталя Степанівна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти,
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського,
м. Вінниця, Україна
ORCID ID 0000-0003-4052-5883
natalikazmirchuk40@gmail.com

Імбер Вікторія Іванівна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти,
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського,
м. Вінниця, Україна
ORCID ID 0000-0003-2908-9654
imbervika@gmail.com

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Анотація. У статті розкрито питання підготовки вчителів в процесі навчання у вищому навчальному закладі до реалізації завдань морального виховання учнів. Автори торкаються проблем пошуку ефективних шляхів, створення необхідних умов для формування в майбутніх учителів початкових класів професійної готовності до здійснення виховного процесу в цілому, формування в дітей основ моральної культури зокрема. Авторами статті зауважено, що особливий інтерес становить вивчення специфіки формування готовності до педагогічної діяльності в системі підготовки майбутніх учителів початкових класів. Майбутньому вчителю ефективно використовувати свої психолого-педагогічні знання та вміння допоможе сформованість готовності